

Itämerihaasteen toimenpiteiden toteutus Helsingin ja Turun kaupungeissa vuoden 2012 lopussa

Seurantayhteenveto

Toteutusasteavain	
++++	täysin toteutunut
+++	toteutunut hyvin, mutta on tarpeen kehittää edelleen tai jatkaa samalla panostuksella
++	osin toteutunut
+	käynnistetty
0	ei käynnistetty
-	ei soveltu tällä hetkellä

1. Pistekuormitus

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
1.1 Kaupunkien viemäriverkoston parantaminen	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
<p>Kaupungit laativat hulevesien käsittelysuunnitelman, jossa selvitetään mm</p> <ul style="list-style-type: none"> hulevesien ympäristövaikutukset ja mahdollinen käsittelytarve hulevesien aiheuttamien tulvien torjunta sekaviemärintiverkoston menevän huleveden määrän vähentämismahdollisuudet 	<p>Helsingin kaupungin hulevesistrategia hyväksyttiin vuonna 2008. Siihen sisältyy kaikki tämän toimenpideohjelman osat.</p> <p>Kaavoituksessa toteutettu hulevesistrategian mukaista prioriteettijärjestystä kussakin kaavakohteessa erikseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> 2010 Hopealaakson ja Kaitalahden eteläosan asemakaavoja varten laadittiin tulvariskitarkastelu ja sen seurauksena annettiin sekä hulevesiä että merivesitulvien ehkäisemistä koskevia kaavamääräyksiä, Pohjois- ja Keski-Vuosaaren kaavoissa annettiin imeytymääräyksiä etenkin pohjaveden suojele huomioiden, Pihlajamäkeen on kaavoitettu viherkattokohde (KSV) Hulevesistrategian pilottihanke Kuninkaantammen alueella 2009- (HKR) 2012 valmistui Östersundomin yleiskaavan hulevesien hallinnan yleissuunnitelma ja oli tekeillä muitakin kaavoitukseen liittyviä hulevesien hallinnan tarkasteluja. 	<p>++++</p> <p>+++</p>	<p>Vuosi 2009:</p> <p>Turun kaupungin hulevesiohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.6.2009.</p> <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hirvensalon Illoistenjärven hulevesisuunnitelman laatiminen aloitettiin. Rakennettiin tulva- ja saostusallas Kuninkojan varteen. Hulevesitulvariskien alustava arviointityö valmistui. <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turun kaupungin hulevesiohjelman päivittäminen alkoi. Hulevesien laatua koskeva selvitystyö aloitettiin. 	<p>++++</p> <p>+</p> <p>++++</p> <p>+</p> <p>+</p>

	Toimijat: HKR, KSV, HSY Vesi, Ymk, Rakvv *) <i>lyhenteet avattu dokumentin lopussa</i>		Toimijat: YKV, Kila, AMK *) <i>lyhenteet avattu dokumentin lopussa</i>	
<p>Viemäriverkoston saneerausta lisätään, jäteveden ylivuodot pyritään minimoimaan ja mahdollisesti käyttöönotettava sekaviemärintimaksi kohdennetaan ensisijaisesti verkoston kohentamiseen. Ylivuotoja minimoidaan erityisesti sekaviemäroityjä alueita saneeraamalla. Kiinteistönomistajia kehoitetaan johtamaan kiinteistöjen kuivatus- ja sadevedet hulevesiviemäriin, jos ne johdetaan nykyisin jätevesi- tai sekaviemäriin.</p>	<p>Helsingin Vedestä tuli vuoden 2010 alusta osa seudullista HSY:tä (Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut), ja HSY Vesi tuli mukaan Itämerihaasteeseen syyskuussa 2010. HSY Veden oma toimenpideohjelma vuosille 2012-2014 hyväksyttiin maaliskuussa 2012.</p> <ul style="list-style-type: none"> Helsingin Vesi: 2008 saneerausinvestoinnit 12 milj, 2009 13 milj. josta 70 % viemärisaneeraus. 2010 saneerattiin viemäreitä hieman yli 10 km, meren välittömässä läheisyydessä esimerkiksi Kaivopuistossa (HSY). Pumppaamojen ja verkostojen ylivuotojen minimoimista kehitetään/ tutkitaan. Vuosina 2009-10 Ruoholahdenrannassa rakennettiin uutta hulevesiviemäriä ja uusittiin sekaviemäriä. Erillisen hu-levesiviemäriin rakentamisella saadaan vähennettyä pai-kallisesti jäteveden tulvimisriskiä sekaviemäristä mereen rankkasateiden aikaan (HSY). 2010-2012 Rajasaarenrannassa Töölössä sijaitsevan, rankkasateilla kapasiteetiltaan liian pienen kokoojaviemäriin uusiminen suuremmaksi toteutus suunnittelussa (HSY) Hulevesistrategian pilottihanke Kuninkaantammen alueella jatkuu (HKR). Ei erillistä sekaviemärintimaksua. Sekaviemäroityjä alueita saneerattu Kaivopuistossa, Kruunuhaassa ja Ruoholahdessa. HSY asettaa kiinteistöille ehtoja hulevesistä sopimuksissaan. Rakentamishankkeiden yhteydessä rakennusvalvontavirasto yhdessä ympäristökeskuksen 	<p>++</p>	<p>Vuosi 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> Viemäriverkostoa saneerattiin n. 12,6 km. Viemäriverkoston saneerauksiin käytettiin yhteensä 5,5 M€, josta 1,8 M€ erillisviemärointiin (hulevesiviemäreihin) Saatiin valmiiksi viimeinen osa suuresta muutoshankkeesta sekajärjestelmästä erillisjärjestelmäksi keskusta-alueella. Tehty ylivuototutkimuksia, verkostoja tutkittu savukokein ja virtausmittauksilla ja kaivoja saneerattu. Turun kaupungin asukkaista n. 97 % on liittyneenä jätevesiviemäriverkoston Seudullisena yhteistyönä toteutettu Kakolanmäen jätevedenpuhdistamo aloitti toimintansa. <p>Vuosi 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> Viemäreiden saneerauksiin käytettiin 4,3 M€ (erillisviemärointiin 2,5 M€ ja 5,2 km:n sujutuksiin 1,8 M€). Erillisviemärointiä on toteutettu vanhoilla pientaloalueilla, joilla vielä on sekaviemärointiä. Uudisrakentamisen myötä Hirvensalossa on saatu liitettyä vanhoja alueen kiinteistöjä viemäriverkoston. Kakolanmäen seudullisella jätevedenpuhdistamolla otettiin käyttöön ohitusvesien käsittely-yksikkö (Actiflo) tehostamaan jätevesien käsittelyä. <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Viemäriverkkoa saneerattiin 9 km. Sekavesiviemäroinnin osuutta on saatu pienennettyä rakentamalla erillisviemäreitä: sekavesiviemäriä on nyt 56 km (v. 2010: 58 	<p>++</p> <p>++++</p> <p>++</p> <p>+++</p> <p>++++</p> <p>++</p> <p>++</p> <p>++++</p> <p>++</p> <p>+++</p>

	<p>kanssa informoi kiinteistön omistajia jos on mahdollista hoitaa hulevedet muutoin kuin johtaa ne sekaviemäriin.</p>	<p>km).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uutta viemäriverkostoa on rakennettu mm. Hirvensaloon Lounais-Kukolan alueelle, jossa on samalla saatu viemäroityä vanhoja kiinteistöjä. • Verkostontutkimusta on jatkettu viemäriverden virtaus- ja laatumittauksilla. Saatujen tulosten perusteella on jo saatu korjattua joitakin "täsmäkohteita". • Turun kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma 2011–2016 valmistui. <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sekavesiviemäriä jäljellä 54,8 km. Saneerattu jätevesiviemäreitä 7,4 km. • Jatkettiin verkostojen vuotovesitutkimuksia. • Tehtiin päätös hulevesien erottelamisesta muutostöiden yhteydessä: vesiliikelaitos edellytti kaikissa rakennus- ja muutoshankkeissa hulevesien erottelua kiinteistön jätevesijärjestelmissä. • Valmisteltiin edelliseen päätökseen liittyen vastaavaa päätöstä, joka koskee takautuvasti hulevesien erottelua jo erillisviemäroidyllä alueella. • Toteutettiin tehostettu viemärien kuntokartoitus maastokäynteineen. • Toteutettiin autopesuloiden kartoitus ja niiden jätevesien tarkkailu yhdessä Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistyksen kanssa. • Osallistuttiin Pieni, mutta vaarallinen -tiedotuskampanjaan vaarallisten jätteiden merkityksestä. • Toteutettiin hulevesikartoituksia, tavoitteena luonnollisten virtaussuuntien kartoittaminen kaavoituksen pohjaksi. 	<p>++</p> <p>++++</p> <p>++</p> <p>++</p> <p>++</p>
	<p>Toimijat: HSY Vesi, Ymk, Rakvv</p>	<p>Toimijat: Vesiliikelaitos, YKV</p>	
<p>Muuta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koko kaupungin kaupunkirakennetta tiivistetään, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalankäsittelylaitosten jätevedet -hanke 	

	<p>mm. uudet satamalta vapautuneet kaupunginosat Kalasatamassa ja Jätkäsaarella (KSV)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Purojen kunnostus PURO 1 ja PURO 2 "Purojen valuma-alueelähtöinen kunnostus" -hankkeissa (HKR ja Ymk) • 2010 Opinnäytetöitä pienvesistä Helsingin yliopiston geotieteiden ja maantieteen laitoksen kanssa (Östersundomin alueen pienvesikartoitus, Mätäpuron valuma-alueen veden laadun tarkastelu, Helsingin purojen ympäristöhistoriallinen tarkastelu) (HKR) 	<p>(AMK)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaupungin vedenkulutusta pyritään vähentämään kulutusta seuraamalla (valvomo 2012 alkaen) 	
--	--	--	--

2. Hajakuormitus

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
2.1 Maatalouden kuormituksen vähentäminen	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
<p>Kaupungin omistamia peltoja muutetaan esimerkkipelloiksi maatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden osalta</p> <ul style="list-style-type: none"> • peltoja viljellään suorakylvömenetelmällä • peltojen lannoitetasoa vähennetään vastaamaan realistisia satotavoitteita ottaen huomioon maan fosforitila • eri lohkoille lasketaan vuosittain ravinnetaseet seuraavan vuoden lannoitetasoa määrittämiseksi • tulvan alle toistuvasti jäävät ja erityisen eroosioherkät peltoalueet jätetään viljelyn ulkopuolelle • pellon ja vesistön väliin jätetään aina riittävän leveät lannoittamattomat ja viljelemättömät suoja-alueet, joilta kasvusto korjataan • kaupungin vuokrapelloille asetetaan erityisvaatimuksia vesiensuojelun osalle 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Suorakylvömenetelmällä</u> viljeltävän peltoalan vuositasoite on 100-150 ha (kokonaisala n. 400 ha joista suurin osa Haltialassa ja Tuomarinkylässä). Toteuma 120 ha 2010-2011, 130 ha talvikaudella 2011-12, ja 73 ha talvikaudella 2012-2013 (syksyn sääolosuhteet keskeyttivät kylvön) • Talviaikainen kasvipeitteisyys talvella 2010 oli n. 50 %, 2012 oli n. 60 % (240 ha), talvella 2013 oli n. 50 % (195 ha) • Peltoja on <u>lannoitettu</u> mallillisesti, kasvilajien tarpeet ja viljavuusanalyysit huomioon ottaen. Vuosina 2009 -2012 ei ole käytetty teollisia fosforilannoitteita. • <u>Ravinnetaseet</u> on laskettu vuodesta 2008. • Kaupungilla on Savelassa viljelyssä alue joka joskus (ei toistuvasti) jää tulvan alle. Talosaareissa on tulvapelloja vuokralla. • Vantaanjoen ja Näsinjoen varressa erityistuen piiriin kuuluvat 15 metrin <u>suojavaohyökkeet</u>. Vyöhykkeiltä massat kerätään pois. Longinojan ja Tuomarinkartanonpuron varressa noin 10 metrin <u>suoja-kaistat</u>. Suojakaistoilta kasvusto niittomurskataan ja massat jäävät kaistalle. <p>Vuonna 2012 Viljelykäyttöön <u>vuokrattujen peltoalueiden</u> uusittuihin vuokrasopimuksiin on lisätty vesien suojelua koskevia ehtoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tulvan alle toistuvasti jäävät ja erityisen eroosioherkät peltoalueet tulee jättää viljelyn ulkopuolelle • Viljelijän tulee jättää riittävän leveä lannoittamaton nurmipintainen suojavaohyöke pellon ja vesistön väliin • Viljelijän tulee noudattaa EU:n maatalouden 	+++	<p>Vuosi 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruissaloon ja Rauvolanlahdelle toteutettiin kosteikkoja, pohjapatoja ja laskeutusaltaita. +++ • Aloitettiin suojakaistojen tai suojavaohyökkeiden määrittäminen tapauskohtaisesti viljelyvuokrasopimuksiin, jotka ovat vesistöjen vieressä. +++ • Kaupungin pelloista luomuviljelyssä n. 90 ha (Ruissalo) (muutos luomuviljelyyn aloitettu vuonna 2008) ++++ <p>Vuosi 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turun vesilaitoksen hyödyntäminen Aurajoen fosforinpoistolaitoksena, ns. Ravinnesieppari-hanke, jatkui + <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadittiin kosteikkosuunnitelmat Kaks kertatalon tontin kosteikolle. ++++ • Kaks Kerranjärveen laskevan Kalliolanojan ojavesien kemiallista puhdistusta jatkettiin. ++++ • Vuonna 2008 aloitettu Ruissalon luomuviljely jatkuu (kaikki pellot). Viljelyssä olleita, tulvien alle jääviä alueita on muutettu laidunalueiksi / suojavaohyökkeiksi. ++++ • Kaupungin peltojen vuokraviljelijät ovat laittaneet peltoihin suojakaistoja ym. +++ • Jatkuvasti suunnitellaan uusia toimenpiteitä, kuten kosteikkoja, pohjapatoja ja suojakaistoja. <p>Vuosi 2012:</p>	

	ympäristötukiehtoja		<ul style="list-style-type: none"> • Toistuvasti tulvan alle jäävät rantakaistat (pellonpohjat) on muutettu laiumiksi (yli 100 ha). 	
	Toimijat: HKR, Stara		Toimijat: Kila, YKV, Vesilaitos	
Maanvaihtomenettelyä tai muita menetelmiä keskitetään kohdentamaan eroosioherkkien ja tulvavaarassa olevien peltoalueiden saamiseen pois viljelykäytöstä myös yksityisten omistamilta mailta.	Östersundomin alueella tällaisia saattaa olla, mutta ei ole kartoitettu. Savelan alueen pellon käyttöä voisi mahdollisesti muuttaa.	0	-	
	Toimijat: HKR			
<i>Muuta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Luomuviljelyssä 24 ha vuodessa (HKR, Stara) • 2009-2011 Yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa on tuotettu maasto-opasteita maatalouden vesiensuojelusta (HKR, Stara, Ymk) • Tuomarinkylän tallien hevosenlannan vastaanotossa on ainakin väliaikainen tauko 2012 – lanta menee HSY:n Metsäpirtin kompostointikentälle • Purokunnostukset: Longinoja, Fallkulla (kunnostus syksyllä 2011, viimeistely kevät 2012), hulevedet osana HKR:n ympäristöohjelmaa 		<ul style="list-style-type: none"> • 2008–2009 Ympäristötukineuvonta Saaristomeren suojelussa -hanke (AMK) • Hitolanjoen (Kiikala) ja Nuuttiniemenlahden (Sauvo) kosteikkosuunnitelmat -hanke (AMK) • Kaks Kerranjärven tilan parantaminen; Kaks Kerranjärven neuvottelukunnan työ järven tilan parantamiseksi 2009- (ilmastus, ojavesien puhdistus) (YKV) • 2010 Hankittu uusi ilmastin Kaks Kerranjärvelle (ilmastuksen parantaminen) (YKV) • Vuokrasopimuksia uusittaessa tarkistetaan aina, tulisiko alueelle laittaa mm. suojavaohyökkeitä. • Saaronniemen kosteikon suunnittelu valmistui. • Aurajoen fosforinpoistohankkeen suunnittelu ja esiselvityksen tekeminen YM:n rahoituksella (YKV, AMK, TY:n maaperägeologian laitos, V-S ELY, Aurajokisäätiö). ++++ 	

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
2.2 Haja-asutusalueen jätevesipäästöjen pienentäminen	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
Viemäriverkostoa kehitetään ja laajennetaan vesiensuojelun kannalta tärkeimmille haja-asutusalueille.	<ul style="list-style-type: none"> 2011 valmistui itäisen saariston asemakaavan teknisen huollon periaatesuunnitelma, koskee mm. jätevesien käsittelyä itäisessä saaristossa. 2012 Vesihuollon kehittämissuunnitelma on käynnissä, mukana eri virastojen edustajia (mm. Ymk). 	++	Vuosi 2009: <ul style="list-style-type: none"> Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen aloitettiin. Vuosi 2011: <ul style="list-style-type: none"> Turun kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma 2011–2016 valmistui. 	++ +
	Toimijat: KSV, useat virastot		Toimijat: YKV, AMK, Vesilaitos	
Kaupungit kannustavat jätevesiyhtymien perustamista rakennetuille haja-asutusalueille edellyttäen, ettei niillä ole mahdollisuutta liittyä paineviemäriin.	-	0	<ul style="list-style-type: none"> Vepsän ulkoilusaaren kiinteistöjen jäteveden puhdistamo valmistui (2010–2011) 	++++
<ul style="list-style-type: none"> tukitoimilla nopeutetaan viemäroimättömien alueiden liittymistä keskitettyyn vesihuoltoon kohteina ovat Helsingissä saaret 			Toimijat: Kila	
Kaupungit kunnostavat haja-asutusalueilla olevien omien kiinteistöjensä jätevesien käsittelyjärjestelmät määräysten edellyttämälle tasolle jo vuoteen 2010 mennessä.	(Kiinteistöviraston tiedot puuttuvat 2010-2012) Liikuntavirasto: <u>Merelliset ulkoilualueet ja ulkoilusaaret</u> <ul style="list-style-type: none"> 2010 Kaunissaaren kesävesijohtoverkon peruskorjaus valmistui: kesävesijohtoverkko liitettiin uuteen mantereelta tulevaan vesijohtoon. Yleiskäytössä olevien kuivakäymälöiden jätevesien imeytys-suodatusjärjestelmä ja rantasaunojen vesien käsittelymuutokset valmistuivat. 2010 Seurasaaressa uimalan peruskorjauksen ja sen uusien saunojen ja käymälöiden sekä niiden viemäriverkkoon liittämisen suunnitelmat valmiit. 2012 Särkiniemen asuinkiinteistön harmaiden vesien imeytyskenttä valmistui ja otettiin käyttöön. 2012 Pihlajasaaren uusi huolto- ja tallirakennus valmistui ja se liitettiin saaren paineviemärijärjestelmään. Rakennukseen valmistuivat asianmukaiset kaluston huolto- ja pesutilat öljynerotuskaivoineen. 2012 Pihlajasaaren paineviemäriverkon runkoputken alkupää uusittiin sekä läntisen haaran 	++	Vuosi 2010: <ul style="list-style-type: none"> Kakskertatalo liitettiin Kakskerta-Satava vesiosuuskunnan viemäriverkoston Maisaaren ja Pähkinäisten leirintäalueille rakennettiin jätevesijärjestelmät ja imeytyskentät Vuosi 2011: <ul style="list-style-type: none"> Sauvo-Ahtelan leirikeskuksen jätevesien käsittelyjärjestelmä uusittiin Paattisten uusi koulu otettiin käyttöön. Kouluun yhdistyivät Kreivilän ja Paavolan koulut, jolloin vesistökuormitus väheni (Paavolan koululla oli oma jätevedenpuhdistamo). Paattisten koulun alueella on myös toteutettu monipuolisia hulevesiratkaisuja. Kakskertatalon kosteikon suunnittelutyö aloitettiin. Vuosi 2012:	++ ++++ ++++

	alkuosan putkilinja uusittiin ja länsipään pumppaamo peruskorjattiin. <ul style="list-style-type: none"> 2012 Pihlajasaaren runkovesijohdon johdon merenalaisesta osasta uusittiin alkuvuonna. <u>Muut ulkoilualueet</u> <ul style="list-style-type: none"> 2010 jätevesiselvityksissä ilmenet ulkoilualueiden jätevesiverkon ulkopuolella olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien muutos- ja korjaussuunnitelmat pääosin valmiit, esim. Maunulan maja. Työt aloitettu kävijämääriltään suurimmista kohteista. 2010 Tuomarinkartanon ja Haltialan tilan kiinteistöjen jätevesijärjestelmät uusittiin. 2012 Salmen ja Luukin ulkoilualueiden jätevesiverkon ulkopuolella olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien muutos- ja korjaussuunnittelua jatkettiin. Salmen ulkoilualueen rakennusten Vihdin kunnan jätevesiviemäriverkkoon alettiin suunnitella. <u>Uimarannat</u> <ul style="list-style-type: none"> 2012 Aurinkolahden uimarannalle valmistui uusi käymälärakennus, joka on liitetty paineviemäriä kaupungin viemäriverkoston. <u>Kentät:</u> <ul style="list-style-type: none"> 2010 Käpylän liikuntapuistossa yksi kenttä muutettiin tekonurmipintaiseksi, Vuosaaren liikuntapuiston hiekkakentälle valmistui tekonurmipinnoite 		<ul style="list-style-type: none"> Maisaaren viemärointi uusittiin Kiinteistöille tehdään vuosiohjelmat, joissa korjataan mm. mahdolliset hanojen vuodot ja vaihdetaan vähemmän vettä kuluttaviin Taivassalon Tipsund lisätty viemäriosuuskuntaan Sauvo-Ahtelan leirikeskuksessa toteutettu lisäviemärointitoimenpiteitä 	++++
	Toimijat: LiV, KV		Toimijat: Tila	
Tiedotuksella ja neuvonnalla kannustetaan kiinteistönomistajia uudistamaan ja parantamaan jätevesien käsittelyjärjestelmiä ennen ns. hajajätevesiasetuksen edellyttämiä määräaikoja.			<ul style="list-style-type: none"> Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskuksen, Valonian, toiminta MINWA-hankkeen toteuttamista jatkettiin (2009–2012). 	++++
			Toimijat: AMK, YKV, Valonia	

3. Pilaantuneiden sedimenttien ruoppaukset

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
<p>Orgaanisten tinayhdisteiden tai muiden haitta-aineiden pahimmin pilaamia alueita kunnostusuopataan.</p> <p>Kunnostusuoppauksia kohdistetaan niille alueille, joissa on korkeat haitta-ainepitoisuudet sekä riski aineiden leviämisestä puhtaille ja jo puhdistetuille alueille.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ei ole vielä suunniteltu varsinaisia kunnostusuoppauksia. Pilaantuneista alueista tehty kartoitus. Pilaantuneet sedimentit huomioidaan suunnitteluvaiheessa. 2010 Jätkäsaarella toteutettiin monia ruoppaushankkeita, joissa poistettiin pilaantunutta sedimenttiä. Hankkeista vastasivat kohteesta riippuen Kiinteistövirasto, HKR, tai HeSa. Pilaantuneet sedimentit käsiteltiin lupaehojen mukaisesti ja vietiin maalla oleviin vastaanottopaikkoihin. Kyse ei ole ollut puhdistusuoppauksesta (HeSa). 2010 HeSa ruoppasi Länsisataman väylän ja laivojen kääntöalueen laajentamiseksi ja satama-alueen laajentamiseksi. Kiinteistöviraston ja HKR:n ruoppaukset liittyvät Jätkäsaaren rakentamiseen (HeSa). 	+	<ul style="list-style-type: none"> 2009 Aurajoen puhdistusuoppaus päättyi tammikuussa; pilaantuneet ruoppausmassat (87 970 m³) käsiteltiin prosessistabiloimalla Pansion altaaseen. 	+++
	Toimijat: HKR, KV, HeSa, KSV		Toimijat: Satama	
<p>Kaupungit toimivat yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa alueellisten pilaantuneiden sedimenttien käsittely- ja läjitysalueiden perustamiseksi sekä käsittelymenetelmien kehittämiseksi.</p>	<p>Vuosi 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> Satamaliiton projekti pilaantuneiden sedimenttien yhteissijoituspaikoista valmistui, ei johtanut yhteiseen paikkaan. 	+	<p>Vuosi 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mukana Satamaliiton hankkeessa "Tarpeet ja menettelytavat ruoppausmassojen yhteissijoituspaikkojen perustamiseksi"; hankkeesta on valmistunut raportti 15.9.2009 <p>Vuosi 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> Valmistunut projektiohjelma Turun ja Naantalın satamien ruoppausmassojen yhteisläjityspaikan perustamiseksi. <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aloitettiin suunnittelu Lauttarannan sedimenttialtaiden muodostamiseksi 	<p>++++</p> <p>+++</p>

			<p>Telakkarannan kiviaineksesta</p> <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lauttarannan läjitysalueen selvitystyö jatkuu 	<p>+</p> <p>++</p>
	Toimijat: HeSa		Toimijat: YKV, Kila, Satama	
Muuta	<p>HeSa-vetoisesti laadittava ympäristövaikutusten arviointimenettely koskien uutta ruoppausmassojen meriläjitysaluetta Helsingin edustalla on käynnissä, YVA-menettely päättyi alkuvuonna 2013.</p>			

4. Laivaliikenteen ja veneilyn jätevesipäästöjen vähentäminen

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
Vaikutetaan satamamaksuihin siten, että jätevesimaksu sisältyy automaattisesti alusjätemaksuun, riippumatta siitä jättääkö alus jätevedet maihin vai ei.	<ul style="list-style-type: none"> 2008 Erillinen jätevesimaksu alusjätevesimaksusta poistettiin. Risteilyalukset pumppasivat 2009 n. 40 % ja 2010 n. 70 %-lla käynneistään jätevesiä maihin (HelSa). Risteilyalusten pumppaama jätevesimäärä kasvoi 2010 10 %. Ks. liite toteutuneista jätevesimääristä. 	++++	Vuosi 2010: <ul style="list-style-type: none"> Risteilijät vapautettiin jätevesimaksusta 2010–2011. Vuosi 2012: <ul style="list-style-type: none"> Risteilijät vapautettiin jätevesimaksusta toistaiseksi. 	+++ ++++
	Toimijat: HelSa, HSY Vesi		Toimijat: Satama, Vesilaitos	
Alennetaan tai poistetaan alusjätemaksusta vapautettujen laivojen jätevesimaksuja siten, että jätevesien maihinjätö tulee houkuttelevammaksi ja pyritään varustamaan laivapaikat vastaanottolaittein.	Alusjätemaksusta vapautettujen laivojen osalta ei peritä erillistä jätemaksua	++++	<ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2011 alusta päätettiin laajentaa ei-erityismaksua -järjestelmä koskemaan jäteveden osalta kaikkia aluksia (eli alukset maksavat, risteilijöitä lukuun ottamatta, jätevesimaksun jättivät jätevetä tai ei) 2010 Jäteveden keräyskaivo kantasatamassa otettiin käyttöön. Laivojen jätevesien vastaanotto-kapasiteetin varmistaminen: matkustaja-aluksilla on ollut jo vuosia käytössä suora viemäriyhteys, muiden alusten jäteveden vastaanoton riittävän kapasiteetin varmistamiseksi on satama-alueelle suunniteltu Sataman oma jäteveden vastaanottopiste tankkiautoille. 	++++ ++++ ++++
	Toimijat: HelSa, HSY Vesi		Toimijat: Satama	
Luodaan paremmat edellytykset maasähkön käyttämiseksi reittiliikenteen laivoissa.	Maasähkölaitantä on Pakkahuoneen vanhastaan laiturilla, jota käyttävät puolustusvoimien alukset ja muut ko. laituripaikkaa käyttävät alukset. Vuosi 2012: Syksyllä 2012 valmistui suuremman mittaluokan maasähköliityntä Katajanokalle Viking Linen aluksille: <ul style="list-style-type: none"> Investoinnit HelSan osalta n. 1000 000€ järjestelmään ja n. 400 000€ muut työt, esim. 	+++	-	

	asfaltointi <ul style="list-style-type: none"> Energiayhtiön liittymäsopimus 31 000€ Eli yhteensä vajaan 1,5 milj. € Gabriellaan piti ilmeisesti rakentaa huoltoluukku ja maasähkön vastaanotto oikealle kyljelle. Niiden kustannukset olivat luokkaa n. 300 000€. Kerätään tulevana vuosina kokemuksia Katajanokan maasähköyhteyden käytön vaikutuksista. 			
	Toimija: HelSa			
Septitankkien tyhjennyspaikkoja lisätään kaupunkien venesatamissa ja leirikohdeissa.	Tavoite, että tyhjennyslaitteita on kaikissa suurissa venesatamissa sekä pienempien satamien yhteisessä käytössä olevilla sisäantuloväylillä. Tavoitemäärä 1-2 uutta vuodessa <ul style="list-style-type: none"> 2008-10 asennettiin 7 uutta paikkaa: Laivalahti, Salmisaari, Merisatama*2, Kaunissaari, Iso-Sarvasto, uusittiin Katajanokka 2010 Helsingin kaupungin vesireittiliikenteen satamaverkon jätehuoltoselvitys ja -suunnitelma valmistui syksyllä ja venesatamasääntö joulukuussa. Vuosi 2012: <ul style="list-style-type: none"> Pihlajasaaren vierasvenesataman imutyhjennyslaitteisto uusittiin. Nykyinen laitteisto on huomattavasti aiempaa tehokkaampi. Jätehuoltojärjestelyjä parannettu ja lisättiin viidessä venesatamassa. Uunisaaren septityhjennyslaitteiston uusi pumppaamo saatiin käyttöön. Aloitettiin Tall Ships Races 2013 -tapahtuman vaatimien fasilitteettien toteuttaminen. 	++	Vuosi 2008: <ul style="list-style-type: none"> Pähkinäisiin rakennettiin kelluva tyhjennysasema 2008 Vuosi 2012: <ul style="list-style-type: none"> Lauttarantaan rakennettiin imutyhjennyspaikka Suunnitelma charter-aluksien tyhjennyspaikan rakentamiseksi Aurajokeen valmistui 	
	Toimija: LiV			
Muuta	Satama: <ul style="list-style-type: none"> Tehty selvitys koskien laivojen satamaan pumppaamien jätevesien laatua (säännöllinen matkustajaliikenne, kansainväliset risteilijät, 		Vuosi 2009: <ul style="list-style-type: none"> Uusittiin kaupungin venesatamien jätehuolto Venesatamien ja telakoiden ympäristöohje 	++

	<p>rahtiliikenne).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mukana EU-projekteissa <i>CleanShip</i> ja <i>Penta</i> sekä aktiivista yhteistyötä Tallinnan sataman kanssa. • Yhteistyösopimus Tukholman sataman kanssa. 	<p>valmistui ja jaettiin venesatamille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osallistuminen laivojen ilmapäästöjen ympäristö- ja terveysvaikutuksia selvittävään <i>SNOOP</i>-projektiin 2009–2012. <p>Vuosi 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Clean Baltic Sea Shipping</i> -hanke 2010-2013. <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteistoimintasopimus Turun ja Tukholman Satamien kesken 25.10.2011: aiheina LNG:n käyttö alusten polttoaineena, jätevesien vastaanotto, maasähkö ja kansainvälinen yhteistyö. <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mukana <i>LNG Baltic Sea</i> -projektissa • Satamassa tehtiin muutostöitä uuden LNG-risteilyaluksen vuoksi, mikä mahdollistaa ko. vähäpäästöisen laivan toiminnan 	<p>++++</p> <p>++++</p> <p>++++</p> <p>++++</p>
--	--	---	---

5. Kansainvälinen yhteistyö

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
<p>Kaupungit tukevat kansainvälisiä Itämereen kohdistuvia ympäristöhankkeita omien verkostojensa kautta, kuten BaltMet- tai Union of the Baltic Cities -yhteistyön avulla.</p> <p>- Esimerkkinä mm. John Nurmisen säätiön Puhdas Meri -hanke, jossa tavoitteena on perustaa Pietarin jätevedenpuhdistamoille kemiallinen fosforinpoisto.</p>	<p>Itämerihaasteen <u>viestintäyhteistyö</u></p> <ul style="list-style-type: none"> 2010-2012 UBC:n koordinoiman <i>PURE</i>-hankkeen kanssa, jossa mukana myös John Nurmisen Säätiö (JNS:n Pietarin jätevedenpuhdistamoiden kemiallisen fosforinpoiston tehostamishanke valmistui kesäkuussa 2011) sekä Itämeren suojelukomissio HELCOM 2009-2012 <i>BalticSeaNow.info</i> -hankkeen kanssa (koord. Turun AMK) <p><u>Tapahumat 2012:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Tall Ships Races Helsinki 2013 valmistelu Suomenlahti-vuosi 2014 valmistelu SYKE:n, Halken ja muiden rannikkokaupunkien kanssa. <p>Toimijat: Ymk</p>	+++	<p>Kymmeniä yhteistyöhankkeita, vierailuja sekä tutkimus- ja kehittämishankkeita</p> <ul style="list-style-type: none"> Esim. Turun AMK:n ympäristöosaamisohjelma: http://www.turkuamk.fi/public/default.aspx?nodeid=17645&culture=fi-FI&contentlan=1 <i>BalticSeaNow.info</i> -hanke 2009–2013. Kansainvälinen ympäristöyhteistyö (esim. Pietarin kaupungin ympäristökomitean kanssa) ja osallistuminen UBC:n koordinoimiin hankkeisiin (mm. <i>PURE</i>-hanke) <p>Toimijat: YKV, AMK, Vesilaitos, Satama</p>	+++
<p>Kaupungit panostavat kansainväliseen ympäristöyhteistyöhön, erityisesti Venäjälle.</p> <p>Helsingin ja Turun kaupunkien sekä Pietarin kaupungin välistä ympäristöyhteistyötä tiivistetään painottaen vesiensuojeluyhteistyötä</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki kv-kumppanikaupungit on haastettu jo vuosina 2008-2010 mutta konseptia on vaikea ymmärtää. Sitä on sitten lähdetty Ymk:n kv-hankkeilla viemään eteenpäin. 2012 aloitettiin Suomenlahti-vuoden 2014 kv-puolen valmistelu (Hki& Tallinna& Pietari) yhdessä SYKE:n ja Ymk:n kanssa. <p>Toimijat: Halke, Ymk</p>	+	<p>Vuosi 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö Pietarin kaupungin ympäristökomitean kanssa jatkuu, mm. aloitettiin valmistelu hulevesien käsittelyn ja seurannan osalta. <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jatkettiin ongelmajäteyhteistyötä Pietarin kaupungin ympäristökomitean kanssa. <p>Toimijat: YKV</p>	+++
Muuta	<p>Vuosina 2009-2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ymk:n luontokeskus Harakka <i>Cobweb</i> (<i>Communicating the Baltic</i>)-hankkeessa, missä luotiin ympäristökasvatusmateriaaleja, joissa yhdistyivät asiantuntijatieto alueen tilasta ja 	+++ +++	<p>Vuosi 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistuttu <i>EnSaCo</i>-hankkeeseen 2009- (Suomen, Ruotsin, Viron ja Venäjän valtioiden rannikon öljyntorjunnan yhteistyön kehittäminen) 	

	<p>ympäristökasvatusosaaminen</p> <p>Vuosina 2010-2012</p> <ul style="list-style-type: none"> Ymk: <i>Cities for a Healthier Sea</i> -hankkeen koordinointi (hanke päättyi 30.4.2012). <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ymk: Uuden EU Life+ -rahoituksen <i>Citywater</i>-hankkeen (lokakuu 2012 – syyskuu 2015, budjetti 1,16 ME) koordinoinnin ja käynnistymisen valmistelu. Helsingin Satama on mukana Itämeren sataminen BPO (Baltic Ports Organisation) ympäristöryhmässä. <p>Toimijat: Ymk</p>		<p>Vuosi 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Cities for a Healthier Sea</i> -hanke 2010-2012. Turun Satama on mukana Itämeren sataminen BPO (Baltic Ports Organisation) ympäristöryhmässä <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistuttu kansainväliseen BOILEX 2011 öljyntorjuntaharjoitukseen Ruotsin Nynäshamnissa (27–29.9.2011) hankepartnerina. Itämerihaaste oli eri tavoin esillä (puheissa, puheenvuoroissa, esittelyillä, materiaalit) kulttuuripääkaupunkivuoden 2011 kutsuvierastilaisuudessa ja virastojen tapahtumissa <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Citywater</i>-hanke (2012-) <p>Toimijat: ALPE, Keskushallinto, YKV, AMK</p>	++++ +++ +
--	--	--	--	--------------------------

6. Tutkimushankkeet ja professuurin perustaminen

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku		
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus	
Kaupungit osallistuvat Itämeren tilaan sen parantamiseen liittyviin teknis-luonnontieteellisiin tutkimushankkeisiin yhteistyössä yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen ja Helsingin yliopiston kanssa monissa Itämeren koskevissa tutkimushankkeissa. 2012 Yhteistyössä SYKE:n kanssa tutkimusmatka T/A Muikulla 30.7.-10.8. Helsingin edustalla tutkien erityisesti hapettomia pohjia ja niiden prosesseja. 	+++	<ul style="list-style-type: none"> Kymmeniä tutkimus- ja kehittämishankkeita Turun AMK:n ympäristöosaamisohjelman kautta: http://www.turkuamk.fi/public/default.aspx?nodeid=17645&culture=fi-FI&contentlan=1 2012 Itämerihaasteen tutkimusmatka T/A Muikulla, jonka aikana selvitettiin mm. pohjien happitilannetta ja sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia. Mukana myös SYKE, TY, AMK ja AA. 	+++	+++
	Toimijat: Ymk, HY		Toimijat: AMK, YKV		
Helsinki perustaa tähän liittyen lahjoitusprofessuurin ympäristöntutkimuksen tai -suojelun opetusosalalle. Osallistutaan Itämeren tilaa koskeviin tutkimushankkeisiin	Itämeren suojelun ekonomian professuuri toimii vuosina 2011-2015 Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan taloustieteen laitoksella. Toimijat: HY, YMK	+++			

7. Saaristomerien Suojelurahaston perustaminen Centrum Balticum -säätiön yhteyteen

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
Turku on mukana perustamassa Centrum Balticum -säätiön yhteyteen Saaristomerien Suojelurahastoa.			2009-2012 Saaristomerien Suojelurahaston toiminnan tukeminen (rahallinen tuki noin 25 000 €) ja toimintaan osallistuminen.	+++
Muuta			Toimijat: Keskushallinto, YKV	

8. Tietoisuuden lisääminen Itämeren tilasta

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Turku		Turku	
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
<p>Lisäivät tietoisuutta kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksista Itämeren tilan parantamiseen mm. järjestämällä teemailtoja ja tiedotusta sekä lisäämällä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.</p>	<p>Ympäristökeskus toteuttaa ja koordinoi Itämerihaastetta, ja on mukana mm. BMOL:n koordinoimassa Itämeren oppimispolku -verkostossa sekä SYKE:n koordinoimassa Itämeri-viestijöiden verkostossa. Lisäksi Ymk:n luontokeskus Harakka toteuttaa monenlaista ympäristökasvatustoimintaa, mm. saariseikkailuja, luontokouluja, leirejä ja retkiä.</p> <p>Vuosi 2010:</p> <p>Asetettiin hallintokuntien yhteinen Itämeri-työryhmä, tehtävänä kaupunkien omien toimien seuraaminen ja kehittäminen Itämerihaasteessa. Mukana 12 kaupungin hallintokuntaa.</p> <p>Vuosittain Itämerihaastetta ja yksilöiden & organisaatioiden vaikuttamismahdollisuuksia esitellään Ymk:n toimesta yhdessä muiden organisaatioiden kanssa useissa yleisötapahtumissa, esimerkkeinä vuodelta 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> 13.3. Meremme tähden – Lähivesistä Itämereen - tapahtuma Raumalla 26.-27.5. Maailma Kylässä -festivaalin Itämeri-teltoa Helsingissä 18.-20.7. SuomiAreenan Itämeri-kylä Porissa 30.7.-10.8. Muikku-tutkimusmatkasta tuotettiin FB-sivulle ja Helsinki-kanavalle videoblogia päivittäin ja toimittajia osallistui matkalle kuutena päivänä. Rantautumistilaisuudessa 10.8. mm. kaupunginjohtaja ja SYKE:n merikeskuksen johtaja puhumassa. 23.11. haasteen valtakunnallinen seminaari "Tieto, tietoisuus ja teot: mistä Itämeri hyötyy?" kaupungintalolla. <u>Liikuntavirasto ja ympäristökeskus</u>: useina vuosina osallistuttu yhdessä mm. venemessuille ja 	<p>+++</p>	<p>Itämerihaasteen toteuttaminen ja koordinointi (rahallinen tuki noin 50 000 €) 2009, 2010, 2011, 2012</p> <p>Aurajokisaatiön ja Lounais-Suomen sekä Airisto-Velkuan kalastusalueiden toiminnan tukeminen.</p> <p>Vuosi 2009:</p> <p>Hallintokuntien yhteisen Itämeri-työryhmän perustaminen; 8 hallintokuntaa edustettuina, tehtävänä Itämerihaasteen Turun toimenpiteiden koordinointi ja suunnittelu</p> <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lukiolaiset mukana Itämerihaasteen tutkimusmatkalla (T/A Muikku) ja Seilissä meribiologia-kurssilla. Yhteinen luentopäivä Itämerestä opiskelijoille (TSYK ja Kaarinan lukio). Lukiolaisten taksvärkkpäivän tuotto WWF:n mertensuojelutyön hyväksi. Mukana Itämeri-viestijöiden verkostossa. Kaupungin kaikille vastuualueille on nimetty ns. ekotukihenkilö (yhteensä n. 200), joka kiinnittää henkilöstön huomion mm. veden käyttöön työpaikalla <p>Hankkeita</p> <p><u>Vuosi 2010:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kelaa -hanke Saaristomeri.info -hanke Archipelago Sea - Baltic Sea- verkkokurssit 	<p>++</p> <p>+++</p>
	<p>matkamessuille, sekä julkaistu uudet veneilijän opas sekä saaristo-opas.</p> <p><u>2011 Opetusvirasto</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Perusopetuksen kouluille järjestettiin koulutustilaisuus, jossa esiteltiin Itämerihaastetta ja useat koulut merkitsivät sen lukuvuoden toimintasuunnitelmaan. Kaupungin luontokoulu ovat järjestäneet koulutusta oppilaiden ympäristöryhmille ympäristövaikuttamisesta. Opetusvirasto tukee kaupungin luontokoulujen toimintaa ja opettajien kestävä kehityksen täydennyskoulutusta. Kaupungin kouluihin ja oppilaitoksiin on koulutettu kattava ekotukiopettajien verkosto, jossa on n. 300 opettajaa. <p><u>2011-2012 Korkeasaari:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Helmikuussa 2011 kansainvälinen <i>Art meets Ice</i> jäänveistotapahtuma, jossa tuotiin esiin merten suojelutarvetta ja meriekosysteemien vastuullista käyttöä, ja yleisö sai valistusta kalojen kestävästä käytöstä. Muuttolintuviikko 14.5.-22.5.2011 ja muuttolintupäivä 12.5.2012: Helsingin saariston esittely. Elokuussa 2012 Korkeasaaren ja Harakan luontokoulu sekä Suomen Nuorisokeskukset ry järjestivät yhteisen Itämerialueen leirikoulun. Kolmen päivän aikana tutkittiin Itämeren luontoa (Harakka), mereistä kulttuurihistoriaa (Suomenlinna) ja maailman erilaisia elinympäristöjä (Korkeasaari). Pilottikokeilun pohjalta kehitetään ja laajennetaan yhteistä leirikoulutoimintaa. <p><u>2012 Liikuntavirasto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Vesiliikennepäivä järjestettiin yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa toukokuussa Eteläsatamassa ja Espan puistossa. 		<ul style="list-style-type: none"> Minun Saaristomereni –verkkokurssi Sinilevien varoitusjärjestelmä -hanke Ympäristöpolku yläkoululaisille (Halistenkoski, Vesilaitos) Luonnontiedelukiolinja, merilinja 9. luokkalaisten opintoretki Saarenmaalle Painotetaan kielten opetusta, yhteisöllisyyttä, globaalikasvatusta, lähiympäristön suojelua <p><u>Vuosi 2011:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Baltic Sea Now.Info</i> -hanke alkoi (-2013) <p><u>Vuosi 2012:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Lukiolaiset mukana Pidä Saaristo Siistinä ry:n <i>Marine litter (MARLIN)</i> -hankkeessa. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Elokuussa järjestettiin Koskipäivä Vanhankaupunginkoskella. Kesän aikana oltiin mukana järjestämässä Töölönlahden kuutamouintia ja lohenuistelun EM-kilpailuja sekä purjehduksen EM-kilpailuja. Helsingin päivänä järjestettiin Halkolaiturilla saaristo- ja vesiliikennetilaisuus. Osallistuttiin <i>MARLIN - Baltic Marine Litter</i> -kehityshankkeeseen <p>2012 Rakennusvirasto, HY ja Ymk: 9.6.2012 perhepäivä Helsingin maatioilla: Luontoa, vesiensuojelua ja eläimiä</p> <p>Toimijat: YMK, Opev, LiV, HKR, Korkeasaari (HY)</p>			
<p><i>Muuta</i></p>	<p>Vuosi 2012:</p> <p>Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden <u>ympäristöpolitiikan</u> 26.9.2012, jota toteutetaan mm. kaupungin ympäristönsuojelun osa-alueiden ohjelmien sekä hallintokuntien ympäristöjohtamisen kautta.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ympäristöpolitiikan ympäristöjohtamisen ja kumppanuuksien kokonaisuudessa keskipitkän aikavälin (2020) tavoitteena on, että Itämerihaasteen on vastaanottanut 300 toimijaa, joita kaupunki tukee laadukkaiden ja Itämeren suojelua tehostavien toimenpideohjelmien toteuttamiseksi. Ympäristöpolitiikan taustamuistion mukaan Helsingin ympäristönsuojelun kumppanuuksia edistävästä hankkeista merkittävimpiä ovat olleet Itämerihaaste-kampanja sekä pääkaupunkiseudun pk-yrityksille suunnattu EU-rahoitteinen Ekokompassi-hanke, ja että niiden konseptien järjestelmällinen kehittäminen ja laajentaminen on ympäristöpolitiikan tavoitteena. 2012 valmisteltiin myös uutta Helsingin strategiaohjelmaa vuosille 2013–2016 ja Itämerihaasteen sisällyttämistä siihen. <p>Toimijat: Ymk, muut hallintokunnat</p>		<p>Vuosi 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> <u>Ilmasto- ja ympäristöohjelma</u> vuosille 2009–2012 (Ilmasto- ja ympäristöohjelmassa vesiensuojelun osalta mukana Itämerihaasteen toimenpideohjelman mukaisesti Turun kaupungin tavoitteet sekä toimenpiteet): ohjelman valmistelu ja päätös kaupunginvaltuustossa 2.11.2009 Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat yhdessä Kaarinan ja Ruskon kanssa Vesiensuojelun toimijoiden yhteistoiminnan kehittäminen Varsinais-Suomessa -ryhmä <p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turun kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelma 2011–2016 <p>Toimijat: YKV</p>	<p>++++</p>

9. Öljyntorjuntavalmiuden kehittäminen

Toimenpideohjelman mukainen toimenpide	Helsinki		Turku	
	Tilannekuvaus	Toteutus	Tilannekuvaus	Toteutus
Kehitetään kaupunkien ja pelastuslaitosten yhteistoimintamallia merellisiin ympäristöonnettomuuksiin liittyvissä varautumis- ja pelastustehtävissä.	<ul style="list-style-type: none"> <u>Balex Delta 2012 meritorjuntaharjoituksessa</u> toiminnallinen kokonaisuus todennettu yhteistyössä Rajavartiolaitoksen Helsingin Vartiolentueen ja Utin Jääkärirykmentin Helikopteripataljoonan kanssa 	+++	-	
	Toimijat: Pel, Liv			
Valmistellaan valmiustelakan rakentamista Helsinkiin (Vuosaareen) ja öljyntorjuntavarikon rakentamista Turkuun (Pansioon).	<ul style="list-style-type: none"> Ruusu Niemien kanavan (Vuosaari) perusinfran rakentamista ei ole aloitettu. 	0	<ul style="list-style-type: none"> Jatketaan suunnitelmia ÖT-varikon rakentamiseksi Turkuun. 	+
	Toimijat: Pel		Toimijat: ALPE	
Suunnitellaan ja toteutetaan öljyntorjunnan valmiuspulttauksia sekä investoidaan avomeripuomeihin ja uusiin laivaluokan öljyntorjunta-aluksiin.	<ul style="list-style-type: none"> <u>Valmiuspulttauksia</u> torjuntakehällä I-III yli 150 kpl, 2012 saariston uloimman torjuntakehän öljypuomien kiinnityspulttien asennustyö saatettiin loppuun. Kyky tilanteenaikaiseen lisäpulttaukseen luotu. <u>Avomeripuomi</u>-investoinneista 4 km:n erä hankittu sekä hankitun kaluston koulutuksen eteneminen (Balex Delta 2012 avomerihinaajilla todennettu kyky torjua öljy jo avomerellä hinaajilla pysäyttämällä sekä kerätä sitä nuottaamalla). <u>Alukset</u>: I-luokan itsenäisesti keräävään aluksen ja H-luokan lautan määreitten laatiminen aloitettu (Pel). Kesällä 2012 saatiin käyttöön uusi alumiinirakenteinen työalusta öljynsuojelurahaston rahoitusavun turvin (LiV). 	+++	<ul style="list-style-type: none"> <u>ARCHOIL</u>-hankkeessa kehitetään uutta saaristo-olojen öljyntorjuntaan soveltuvaa toimintamallia, jonka avulla voidaan nopeuttaa ja tehostaa torjuntatoimia onnettomuustilanteessa. Tehdään valmiuspulttaussuunnittelua SULKU-hankkeessa. 	+
	Toimijat: Pel, LiV		Toimijat: ALPE, AMK	++
Kehitetään pelastustoimien lentokuljetteisten iskuryhmien toimintaa vaativien merellä tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien varalle.	<ul style="list-style-type: none"> Pelastustoimen lentokuljetteisten iskuryhmän (MIRG, Maritime Incident Response Group) öljyntorjunnan toiminnalliset menetelmäkuvaukset laadittiin. MIRG-ryhmän koulutus on aloitettu. Osallistuttiin Norjassa järjestettyyn Skag EX 2011 MEPE-harjoitukseen 	+++	Vuosi 2011: <ul style="list-style-type: none"> Järjestettiin Turussa Forum Marinumissa merellisten viranomaisten (MIRG) yhteistyöseminaari 16–17.11.2011 Vuosi 2012:	++++

	7.9.2011 <ul style="list-style-type: none"> Osallistuttiin Turussa Forum Marinumissa merellisten viranomaisten (MIRG) yhteistyöseminaarin järjestämiseen 16–17.11.2011 		<ul style="list-style-type: none"> Jatkettiin pelastustoimen lentokuljetteisten iskuryhmien (MIRG, Maritime Incident Response Group) toiminnan valmistelua vaativien merellä tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien varalle 	+++
	Toimijat: Pel (lisäksi muita pelastusorganisaatioita: RVLE, SM Peo, APL)		Toimijat: ALPE	
Kehitetään Suomenlahden ja Saaristomeren rantapuhdistuksen kokonaisjärjestelmää	<ul style="list-style-type: none"> Jatkettiin rantapuhdistusvalmiuden kehittämistä yhdessä öljyntorjuntaan osallistuvien virastojen kanssa. 	+	Vuosi 2012: <ul style="list-style-type: none"> <u>Archoil</u>-projekti (2012–2013) käynnistyi. 	++
	Toimijat: Pel, Stara, LiV, HelSa, HKR, Helsingin Energia		Toimijat: ALPE, AMK	
Järjestetään pelastuslaitoksen ammattihenkilökunnalle yhteisiä kouluttajakoulutuksia. Koulutetaan kaupunkien henkilöstöä öljyvahinkojen torjuntaan.	Vuosi 2010: <ul style="list-style-type: none"> Käynnistettiin ilmatyöteisen järeän avomeripuomin koulutus. Vuosi 2011: <ul style="list-style-type: none"> Expandi-puomin koulutus käynnistettiin. Peruskoulutettiin Oulu- Koillismaan palolaitoksen öljyntorjuntakouluttajat. Vuosi 2012: <ul style="list-style-type: none"> Aloitettiin kahden uuden viraston (Nuorisosaiankeskus ja Korkeasaari) henkilöstön koulutus alusöljyvahinkojen torjuntaan, ja liikuntaviraston henkilöstöstä muodostettujen öljyntorjuntamuodostelmien päällystö osallistui pelastuslaitoksen järjestämään päällystökoulutukseen. 	+++	Vuosi 2010: <ul style="list-style-type: none"> Turun kaupungin työntekijöille tarjottu vapaaehtoinen öljyntorjuntakurssi (1.) alkoi Vuosi 2011: <ul style="list-style-type: none"> Järjestettiin ammattihenkilöstölle yhteinen kouluttajakoulutus ja päällystölle säiliösimulaattorikoulutus. Turun kaupungin työntekijöille tarjottu vapaaehtoinen öljyntorjuntakurssi (1.) päättyi Turun kaupungin ja Turku Energian työntekijöille tarjottu vapaaehtoinen öljyntorjuntakurssi (2.) alkoi Vuosi 2012: <ul style="list-style-type: none"> Turun kaupungin ja Turku Energian työntekijöille tarjottu vapaaehtoinen öljyntorjuntakurssi (2.) päättyi 	+++ ++++ ++++ +++ ++++
	Toimijat: Pel		Toimijat: YKV, ALPE	
<i>Muuta:</i>	Vuosi 2011: <ul style="list-style-type: none"> Käynnistettiin Helsingin pelastustoimen alueen öljyntorjuntasuunnitelman investointien ja käyttömenojen päivitys vuosille 2013-2017. 	+	Vuosi 2010: <ul style="list-style-type: none"> Osallistuttiin EnSaCo-hankkeen seminaareihin Helsingissä ja Tallinnassa Tuettiin ja osallistuttiin Naantalien suurten 	+

	<p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistuttiin kesällä Itämeren suojelusopimuksen mukaiseen BALEX DELTA 2012-öljyntorjuntaharjoitukseen. Helsinki-konsernin vastuualueena saaristo ja rannikko (ks. ylh. tarkemmin). 	+++	<p>keskeisten yritysten yhteiseen öljyntorjuntaharjoitukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> Uusi öljyntorjuntasuunnitelma Varsinais-Suomen alueelle (maa- ja vesialueet) vuosille 2010–2014 	+
	<p>Toimijat: Pel</p>		<p>Vuosi 2011:</p> <ul style="list-style-type: none"> Koulutettiin Saaristomeren Meripuolustusalueen MPK:n raivaajaviirikön ja vartiokomppanian henkilöitä öljyntorjuntaan. <p>Vuosi 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Syksyllä 2011 aloittanut työryhmä, jonka tarkoitus oli kehittää viranomaisyhteistyötä merellisissä toimissa sekä öljyntorjunnassa sai työnsä valmiiksi ja muutokset kirjattiin pelastuslaitoksen pelastuslaitoksen öljyntorjuntasuunnitelmaan Öljyntorjunnan kalustohankintoja toteutettu öljyntorjuntasuunnitelman ja määrärahojen puitteissa (öljyntorjuntakonteja, -veneitä, -puomeja) Annettu öljyntorjuntakoulutusta vpk-ryhmille ja aluksille I-luokan öljyntorjunta-aluksen suunnittelua jatkettiin yhdessä yhteistyökumppanin kanssa. 	
	<p>Toimijat: ALPE</p>			

LYHENTEET

Helsinki:

HelSa	= satama
HKR	= rakennusvirasto
HSY vesi	= Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, vesihuolto-toimiala
Korkeasaari	= Korkeasaaren eläintarha
KV	= kiinteistövirasto
LiV	= liikuntavirasto
Opev	= opetusvirasto
Pel	= pelastuslaitos
Rakvv	= rakennusvalvontavirasto
Stara	= rakennuspalvelut (toteuttaa HKR:n tilauksia)
Ymk	= ympäristökeskus

Turku:

AMK	= Turun ammattikorkeakoulu
ALPE	= Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos
Keskushallinto	= v. 2013 alkaen konsernihallinto
Kila	= kiinteistöliikelaitos = v. 2013 alkaen kiinteistötoimiala
Opetustoimi	= v. 2013 alkaen sivistystoimiala
Satama	= Turun Satama Oy
Tila	= Tilaliikelaitos = v. 2013 alkaen kiinteistötoimiala
Valonia	= Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus (31.12.2012 saakka YKV:n alainen, 1.1.2013 Konsernihallinnon alaiseksi)
Vesiliikelaitos	= Turun Vesiliikelaitos Oy
YKV	= ympäristö- ja kaavoitusvirasto = v. 2013 alkaen ympäristötoimiala